

ЗВІТ

**результати визначення мотивації до навчання у магістратурі
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»
факультету «Образотворче мистецтво»
спеціальності 023
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
освітньо-професійної програми «Графіка»
осінній семестр 2021/2022 н. р.)**

Проблеми мотивації до навчання студентів Харківської державної академії дизайну і мистецтв у магістратурі є актуальними. Мотивація є важливим фактором, який сприяє само актуалізації художньо обдарованої особистості. На мотивацію впливає безліч соціальних, економічних, професійних факторів, що є її зниженням в процесі вибору рішення про вступ до магістратури.

Опитування здобувачів вищої освіти щодо визначення мотивації до навчання у магістратурі здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» здійснюється відповідно до Положення про опитування учасників освітнього процесу в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Таке опитування є формою участі здобувачів вищої освіти у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти та реалізації принципу «студентоцентрованого» навчання.

Для визначення мотивації до вступу в магістратуру і навчання за другим рівнем вищої освіти, робочою групою з забезпечення якості освіти було проведено опитування, в якому брали участь здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» факультету «Образотворче мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» освітньо-професійної програми «Графіка»

Мета дослідження – виявлення актуальних мотивів їх навчання на магістратурі, ставлення до майбутньої професійної діяльності. Форма проведення – електронне опитування (анкетування).

Опитування проводилось 25.10.2021 – 02.11.2021р. Характеристика вибірки: 11 респондентів (61% від загальної кількості) – студенти 4 курсу, здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету «Образотворче мистецтво» (освітньо-професійна програма «Графіка») денної форми навчання.

Унікальна особливість навчання в Харківській державній академії дизайну і мистецтв» – невелика чисельність (у порівнянні з кількістю студентів на більшості факультетів у нашого найближчого сусіда – ЗВО «ХП») здобувачів у студентських групах, члени яких навчаються за освітньо-професійними програмами на факультеті «Образотворче мистецтво». Ця особливість полегшує реалізацію індивідуального підходу до підготовки здобувачів, але утруднює проведення кількісного аналізу

отриманих результатів з дотриманням належних критеріїв репрезентативності. Отже, зосередимося на змістовному аналізі результатів анкетування.

Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?

11
ответов

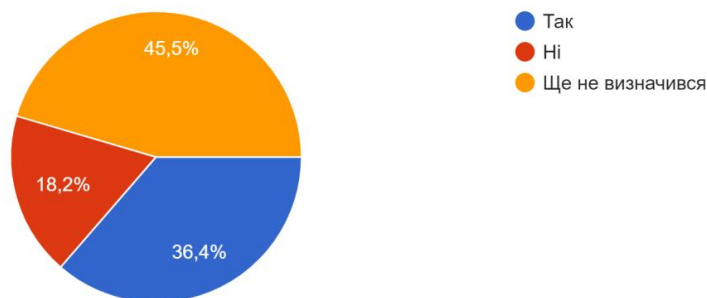

Рис. 1 – Кількість варіантів відповідей на питання: «Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?»

Аналіз відповідей показав, що 45.5% студентів останнього, випускного курсу ще не визначились зі своїми планами щодо подальшого навчання, планують вчитися далі після закінчення бакалаврату 36,4% респондентів, не планують продовжувати навчання 18,1% студентів, які брали участь в опитуванні (Рис. 1).

Результати відповідей на питання: «Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?» представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

- *Відповіді на питання: «Ви плануєте вчитися далі після закінчення бакалаврату?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Планую	36,4
Не планую	18,1
Думав (а) про це, але ще не визначився (лась)	45,5

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури...»:

- Щоб змінити спеціальність (напрямок підготовки).
- Щоб мати кращі можливості кар'єрного росту.
- Щоб потім продовжити навчання в аспірантурі.
- Щоб потім продовжити вчитися за кордоном.

- Щоб поїхати на стажування за кордоном.
- Цікаво вчитися, отримувати нові знання.
- За порадою батьків, друзів, викладачів.
- Інше.

Серед відповідей щодо мотивів вступу до магістратури перше місце у рейтингу – «Інше». На жаль, студенти, які обрали цей варіант відповіді, не виказали бажання надати розгорнуту відповідь з поясненням мотивів свого вибору. Друге місце у рейтингу – бажання продовжити навчання, отримувати нові знання. Третє – сподівання на кар'єрне зростання

Варіанти відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури ...» представлені в таблиці 2.

Таблиця 2

- *Варіанти відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури...»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	Інше
2	Цікаво вчитися, отримувати нові знання.
3	Щоб мати кращі можливості кар'єрного росту.

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «Якби Ви вирішили вступати в магістратуру, то віддали перевагу продовжувати навчання...»:

- в ХДАДМ за тією ж програмою, по якій закінчував бакалаврат
- в ХДАДМ, але за іншою програмою.
- В іншому навчальному закладі України, але за фахом, по якій закінчував (ла) бакалаврат.
- В іншому навчальному закладі України, за іншою спеціальністю.
- За кордоном.
- Думав (а) про це, але ще не визначився (лась).
- Інше.

Пріоритет вибору навчального закладу – Харківська державна академія дизайну і мистецтв, за тією ж програмою, по якій закінчили бакалаврат – перше місце у рейтингу. На другому місці – навчання за кордоном. За кількістю виборів варіантів відповідей на третьому місці: «Ще не визначився». Четверте місце – вибір навчання в ХДАДМ, але за іншою програмою.

Варіанти відповідей на питання: «Якби Ви вирішили вступати в магістратуру, то віддали перевагу продовжувати навчання...» представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

- *Варіанти відповідей на питання: «Якби Ви вирішили вступати в магістратуру, то віддали перевагу продовжувати навчання...»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	в ХДАДМ за тією ж програмою, по якій закінчував(ла) бакалаврат
2	За кордоном
3	Ще не визначився
4	В ХДАДМ, але за іншою програмою

Респондентам запропонували обрати варіанти відповідей на питання: «При виборі спеціальності для навчання в магістратурі для вас важливо:

- Освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання.
- Отримати нові знання і навички.
- Продовжити навчання за тією ж спеціальністю, за якою навчалися в бакалавраті.
- виправити наслідки помилкового вибору спеціальності.
- Інше.

За результатами опитування, для здобувачів освітньо-професійної програми «Графіка» найважливіший мотив вибору спеціальності для навчання в магістратурі – продовжити навчання за тією ж спеціальністю, за якою навчалися на бакалавраті. На другому місці – сподівання отримати нові знання і навички. Почесне третє місце – бажання освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання.

Варіанти відповідей на питання: «При виборі спеціальності для навчання в магістратурі для вас важливо...» представлені в таблиці 4.

Таблиця 4

- *Варіанти відповідей на питання: «При виборі спеціальності для навчання в магістратурі для вас важливо:...»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	Продовжити навчання за тією ж спеціальністю, за якою навчалися на бакалавраті.
2	Отримати нові знання і навички
3	Освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання

Опитуваним було запропоновано обрати не більш трьох варіантів відповіді на питання: «При виборі навчального закладу для вступу до

магістратури для вас пріоритет (оберіть, будь ласка, не більш 3 варіантів відповіді):

- Репутація навчального закладу.
- Вартість навчання на контрактній основі.
- Можливість вступити на бюджетну форму навчання.
- Кваліфіковані викладачі.
- Наявність гуртожитку.
- Забезпеченість навчальними майстернями, лабораторіями.
- Забезпеченість комп'ютерною технікою.
- Можливості працевлаштування, кар'єрного росту.
- Можливість працевлаштування за кордоном.
- Можливість брати участь у міжнародних проєктах, виставках, конкурсах у період навчання.
- Можливість спілкування в період навчання з відомими митцями.
- Інше.

Респонденти скористалися нагодою та обрали по три варіанти відповідей. На першому місці у рейтингу пріоритетів – можливість вступити на бюджетну форму навчання, на другому – кваліфіковані викладачі. На третьому місці – можливість вступити на бюджетну форму навчання; важливим здобувачі, які брали участь в опитуванні, вважають репутацію навчального закладу. Варіанти відповідей на питання: «При виборі навчального закладу для вступу до магістратури для вас пріоритет (оберіть, будь ласка, не більш 3 варіантів відповіді)...» представлені в таблиці 5.

Таблиця 5

- *Варіанти відповідей на питання: «При виборі навчального закладу для вступу до магістратури для вас пріоритет (оберіть, будь ласка, не більш 3 варіантів відповіді)»*

Місце у рейтингу	Варіанти відповіді
1	Можливість вступити на бюджетну форму навчання
2	Кваліфіковані викладачі
3	Репутація навчального закладу
4	Вартість навчання на контрактній основі.

Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?

11 ответов

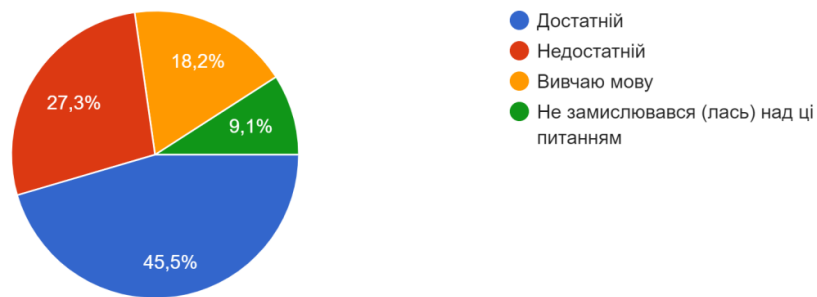

Рис. 2 – Кількість варіантів відповідей на питання: «Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?»

Майже половина з кількості з тих, хто брав участь в опитуванні (45,5%) респондентів вважають, що достатньо володіють іноземною мовою і зможуть скласти вступні іспити до магістратури. Опитуваних, які визнають, що їх рівень володіння іноземною мовою недостатній – 27,3%. Респондентів, які «перебувають у процесі» – вивчають мову (18,1%). Указали, що не переймалися цим питанням 9,1% опитуваних (Рис. 2).

Результати відповідей на питання: «Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?» представлені в таблиці 6.

Таблиця 6

- *Відповіді на питання: «Ваш рівень знання іноземної мови достатній для того, щоб скласти обов'язковий іспит при вступі до магістратури?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Достатній	45,5
Недостатній	27,3
Вивчаю іноземну мову	18,1
Не замислювався (лась) над ці питанням	9,1

Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?

11&nbsр;ответов

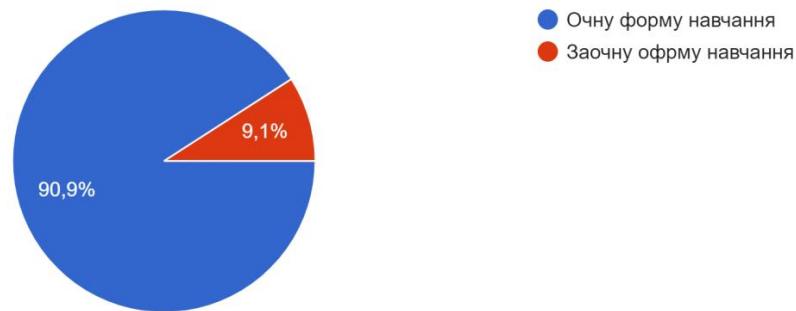

Рис. 3 – Кількість варіантів відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?»

Абсолютна більшість з тих, хто брав участь в опитування (90,9%), обрав би очну форму навчання в магістратурі. Лише 9.1% опитуваних указали, що обиратимуть заочну форму навчання. Жоден з респондентів не надав переваги дистанційній формі навчання (Рис. 3).

Результати відповідей на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?» представлені в таблиці 7.

Таблиця 7

- *Відповіді на питання: «Ви вирішили вступати до магістратури, яку форму навчання Ви б обрали?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Очну	90,9
Заочну	9,1
Дистанційну	-

На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?

11 ответов

Рис. 4 – Кількість варіантів відповідей на питання: «На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?»

Думки респондентів щодо структури, яка, діючи у стінах Академії, сприяла б підвищенню конкурентоспроможності студентів на ринку праці, поділилися: 90,9% опитуваних вважають, що здобувачам освіти потрібен «Центр кар'єри». Указали, що не замислювалися над цим питанням 9,1% респондентів. Жоден зі студентів, які брали участь в дослідженні, не указав, що такий центр не потрібен (Рис. 4).

Результати відповідей на питання: «На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?» представлені в таблиці 8.

Таблиця 8

- *Відповіді на питання: «На Вашу думку, в ХДАДМ потрібен «Центр кар'єри», діяльність якого спрямована на підвищення конкурентоспроможності студентів на ринку праці?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Потрібен	90,9
Не потрібен	9,1
Не замислювався (лась) над цим питанням	-

На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?

11 ответов

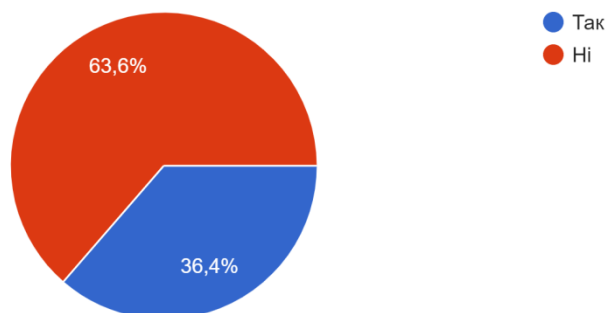

Рис. 5 – Кількість варіантів відповідей на питання:
«На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?»

Більш ніж половина із кількості здобувачів, які брали участь в опитуванні вважають, що диплом магістра не дає переваги перед роботодавцем.

Не згодні з ними 36,4% респондентів які вважають, що диплом магістра дає переваги перед роботодавцем (Рис. 5).

Результати відповідей на питання: «На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?» представлені в таблиці 9.

Таблиця 9

- *Відповіді на питання: «На Вашу думку, диплом магістра дає переваги перед роботодавцем?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Так	36,4
Ні	63,6
Не замислювався (лась) над цим питанням	-

З ким Ви радитесь про прийняття рішення вчитися в магістратурі?

11 ответов

Рис. 6 – Кількість варіантів відповідей на питання: «З ким Ви радитесь про прийняття рішення вчитися в магістратурі?»

Респонденти мали змогу обрати варіант відповіді на питання: «З ким Ви радитесь про прийняття рішення вчитися в магістратурі?»

- З сім'єю, рідними.
- З друзями, однолітками.
- Читаю інформацію в ЗМІ (інтернеті).
- Питаю думки тих, хто вже навчається в магістратурі й тих, хто вирішив не вчитися.
- Ні з ким не раджуся.

Серед запропонованих варіантів відповідей респонденти обрали лише по одному варіанту (Рис. 6).

Варіанти відповідей на питання: «З ким Ви радитесь про прийняття рішення вчитися в магістратурі?» представлені в таблиці 10.

Таблиця 10

- *Варіанти відповідей на питання: «З ким Ви радитесь про прийняття рішення вчитися в магістратурі?»*

Варіанти відповіді	Частка респондентів, що обрали відповідь, %
Ні з ким не раджуся	45,4
З сім'єю, рідними	18,2
З друзями, однолітками	18,2
Читаю інформацію в ЗМІ (інтернеті).	9,1
Питаю думки тих, хто вже навчається в магістратурі і тих, хто вирішив не вчитися.	9,1

Опитування виявило, що на факультеті «Образотворче мистецтво» майже третина (36,4%) від загальної кількості студентів останнього,

випускного курсу освітньо-професійної програми «Графіка» планують вчитися далі після закінчення бакалаврату.

Анкетування проводилось на початку навчального року, тож не дивно, що 45,5% респондентів не визначились зі своїми планами щодо подальшого навчання. Щодо затримки прийняття рішень – ця проблема потребує подальших розвідок (анкетування на початку весняного семестру), тому що невизначеність може свідчити як про тенденцію відкладання моменту прийняття рішення щодо подальшого навчання, так і про сформоване у здобувачів освіти за програмою «Графіка» усвідомлене рішення обмежитися, на даному етапі життєвого шляху, першим рівнем вищої освіти. Отримана інформація потребує уточнення під час подальших розвідок і, можливо, створення програм корекції з метою зміни стереотипних уявлень щодо можливостей професійного і особистісного зростання професіоналів-графіків.

На підтвердження цієї думки – відповіді на питання щодо мотивів продовження навчання – на першому місці у рейтингу пріоритетів – загадкове «інше» – респонденти, які обрали цей варіант відповіді, не надали розгорнутої відповіді щодо мотивів свого вибору. За кількістю відповідей на другому місці мотив вибору – навчання в магістратурі як процес: «Цікаво вчитися, отримувати нові знання». Плани щодо можливостей кар'єрного зростання – на третьому місці.

Обрані варіанти мотивів вибору – ознаки свідомого планування респондентами подальших освітніх маршрутів.

Свідчення високого статусу Харківської державної академії дизайну і мистецтв в очах респондентів – бажання більшості опитуваних продовжити навчання саме в Академії, за тією ж освітньою програмою, за якою навчалися на бакалавраті.

Ще одне підтвердження визнання здобувачами освітньо-професійної програми «Графіка» високого рівня організації навчального процесу в ХДАДМ – мотив вибору подальшого освітнього маршруту. Перше місце у рейтингу – свідомо обрана можливість продовжити навчання за тією ж спеціальністю, за якою навчалися в бакалавраті, отримати нові знання і навички і освоїти новий напрямок для розширення можливостей професійного і кар'єрного зростання (див. відповідь на попереднє питання) в Академії, за тією ж освітньою програмою.

Пандемія і викликана нею складна економічна ситуація обумовили перше місце у рейтингу пріоритетів (серед студентів, які брали участь в опитуванні) вибору навчального закладу для вступу до магістратури – можливість вступити на бюджетну форму навчання.

Друге і почесне третє місце у рейтингу пріоритетів вибору навчального закладу – кваліфіковані викладачі та репутація навчального закладу. Якщо тими ж критеріями здобувачі керувалися при вступі на перший рівень вищої освіти, то їх вибір – свідчення визнання кваліфікації викладачів і високої репутації Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

З урахуванням специфіки діяльності та вимог щодо компетенцій фахівців у галузі й вказаних респондентами сподівань щодо продовження навчання, очікувано, що 27,3% респондентів визнали, що їх рівень знань іноземної мови недостатній для складання іспитів, 45,5% опитуваних указали у своїх відповідях, що достатньо володіють іноземною мовою і зможуть скласти вступні іспити до магістратури.

Кількість респондентів, які вказали, що мову недостатньо володіють іноземною мовою, вивчають мову або ж не переймалися цим питанням корелює з інформацією щодо кількості здобувачів, які ще не визначився із перспективами подальшого навчання. Отже, ці дані – непряме свідчення того, що для частки студентів саме низький рівень володіння іноземною мовою сприймається як одна з перешкод для планування навчання з метою отримання ступені магістра.

При нагоді, здобувачі освітньої програми «Графіка» обрали б очну форму навчання в магістратурі. Досвід третього року карантинних обмежень – жоден з опитуваних не обрав би (за можливості вибору) дистанційну форму навчання.

«Центр кар'єри» в Академії потрібен – вважає більша частка опитуваних студентів. Незначна кількість респондентів не переймалася питаннями щодо підвищення рівня конкурентоспроможності студентів на ринку праці і можливою підтримкою на цьому шляху з боку Академії і мотивація відповіді на це питання потребує подальших розвідок.

На думку 63,6% здобувачів, які брали участь в опитуванні, диплом магістра не дає переваги перед роботодавцями. Ці дані збігаються з інформацією щодо кількості студентів, які не планують, або ще не визначилися із планами щодо подальшого навчання. Отже, отримана інформація – підтвердження необхідності створення центру кар'єрного зростання та організації роз'яснювальної роботи щодо можливостей особистісного і професійного зростання, які відкриваються перед митцями-графіками з ступеню магістра.

Потребує заглибленого вивчення і кількість (9,1%) вибору відповіді: «Не замислювався (лась) над цим питанням» – як можливе свідчення низького рівня навичок ціле утворення, небажання брати на себе відповідальність за довгострокове планування і низький рівень особистісної зрілості опитуваних, що є показником для організації корекційних заходів (тренінги тощо) з метою формування навичок само менеджменту та особистісного зростання з урахуванням високого рівня невизначеності та ситуативної тривоги в умовах пандемії та викликаної нею економічної кризи. Ці фактори, безумовно, впливають на само сприйняття особистості і є перешкодою у планування свого майбутнього, у тому числі – кар'єрного і професійного зростання.

Здобувачів запитали, з ким вони радяться при прийнятті рішення щодо вступу у магістратуру? На першому місці у рейтингу пріоритетів варіант: «Ні з ким не раджуся!» – свідчення усвідомленого вибору навчального закладу і освітньо-професійної програми «Графіка». Друге місце поділили відповіді:

«З сім'єю, рідними» та «З друзями, однолітками». Вибір референтної групи «сім'я, рідні» і «однолітки» з урахування їх думок (порад) дають змогу підвищити ефективність організації вступної компанії до магістратури.

Питання мотивації є актуальним протягом усього періоду засвоєння знань особистістю. На сьогодні актуальні питання підготовки студентів вищих художніх навчальних закладів України до активного творчого життя, створення умов для особистісної і професійної самоідентифікації потребують нових, креативних підходів для організації навчального процесу, врахування особливостей художньо обдарованої особистості в процесі опанування вищою художньою освітою, що обумовлює актуальність вивчення особливостей професійного самовизначення і проектування, за принципом «освіта через усе життя», подальших освітніх маршрутів, виходячи з майбутніх професійних завдань.

Проведене опитування підтвердило високу мотивацію здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти» освітньо-професійної програми «Графіка» до підвищення ступені вищої освіти до рівня «магістр» саме в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

Студентське опитування, як частина діяльності Робочої групи із забезпечення якості освітньої діяльності, поруч із вивченням особливостей мотивації вибору навчального закладу та освітніх програм здобувачами освіти, поглядів викладачів, випускників і працедавців, дотриманням академічної доброчесності дає об'єктивний матеріал для вдосконалення навчального процесу, включно з поглибленням soft skills (соціальних навичок і умінь) та покращення управлінських процесів в Харківській державній академії дизайну і мистецтв.

12.11.2021 р.

Голова робочої групи
з забезпечення якості
освітньої діяльності ХДАДМ

Наталя БІЛЬДЕР